

**UCHWAŁA NR 1069/2023
ZARZĄDU POWIATU SOKÓLSKIEGO**

z dnia 5 maja 2023 r.

**w sprawie przyjęcia sprawozdania z realizacji Programu Ochrony Zdrowia
Psychicznego dla Powiatu Sokólskiego na lata 2019-2022 za rok 2022**

Na podstawie art. 1 ust. 1 i art. 2 ust. 4 pkt 1 ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2022 r. poz. 2123) w zw. z §1 ust.1 pkt 1 i 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 8 lutego 2017 r. w sprawie Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2017-2022 (Dz. U. z 2017 r. poz. 458), oraz na podstawie uchwały nr X/76/2029 Rady Powiatu Sokólskiego z dnia 27 czerwca 2019 r., w sprawie przyjęcia Powiatowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego dla Powiatu Sokólskiego na lata 2019-2022, Zarząd Powiatu Sokólskiego uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się sprawozdanie z realizacji Powiatowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego dla Powiatu Sokólskiego na lata 2019-2022 za rok 2022, stanowiące załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Zarząd Powiatu Sokólskiego:

1. Piotr Rećko	.....
2. Jerzy Białomyzy	.....
3. Bożena Jolanta Jelska-Jaroś	głos "za" *
4. Romuald Gromacki	głos "za" *
5. Kazimierz Łabieniec	głos "za" *

*Zgodnie z zarządzeniem przez Starostę Sokólskiego obradowania, w tym podejmowania uchwał, na posiedzeniu Zarządu Powiatu Sokólskiego w dniu **5 maja 2023 r.** w trybie zdalnym, za pomocą środków komunikowania się na odległość, na podstawie art. 15 zxx ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanymi nimi sytuacji kryzysowych (Dz. U. z 2021 r. poz. 2095 z późn.zm.) oraz Uchwałą Zarządu Powiatu Sokólskiego Nr 928/2022 z dnia 9 listopada 2022 r. w sprawie wyrażenia zgody na zwoływanie posiedzeń Zarządu Powiatu Sokólskiego w zdalnym trybie obradowania.

Spos. KL
Szw. M

Sprawozdanie z realizacji Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego dla Powiatu Sokólskiego za 2022 r.

Rada Powiatu Sokólskiego w dniu 27 czerwca 2019 r. podjęła uchwałę nr X/76/2019 w sprawie przyjęcia Powiatowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego dla Powiatu Sokólskiego na lata 2019-2022, zwanego dalej „Programem”.

Zbiornicze sprawozdanie za rok 2022 sporządzono w oparciu o informacje otrzymane z powiatowych jednostek organizacyjnych i instytucji realizujących Program. W skład instytucji realizujących zadania z ochrony zdrowia psychicznego w Powiecie Sokólskim wchodzi:

- Zarząd Powiatu Sokólskiego,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Sokółce,
- Samodzielny Publiczny Zakład Pielęgnacyjno-Opiekuńczy w Krynkach,
- Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Dąbrowie Białostockiej,
- NZOZ „SALUS” w Sokółce – gabinet psychiatryczny,
- Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Sokółce,
- Warsztaty Terapii Zajęciowej w Sokółce i Dąbrowie Białostockiej,
- Miejskie/Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej,
- Powiatowy Urząd Pracy w Sokółce,
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Sokółce i Dąbrowie Białostockiej,
- szkoły i placówki prowadzone przez Powiat Sokólski.

Głównym celem Programu jest zapewnienie osobom z zaburzeniami psychicznymi wielostronnej opieki adekwatnej do ich potrzeb. Do celu głównego przypisane zostały cele szczegółowe i zadania przewidziane do realizacji zgodnie z harmonogramem wynikającym z Narodowego Programu Zdrowia Psychicznego.

Cel szczegółowy: 1) **Upowszechnienie zróżnicowanych form pomocy i oparcia społecznego**

Zadanie: **Wspieranie działań organizacji pozarządowych służących rozwojowi form oparcia społecznego dla osób z zaburzeniami psychicznymi.**

1. Wsparcie organizacyjne i finansowe lokalnych imprez integracyjnych, sportowych i rekreacyjnych:

1. Stowarzyszenie Na Rzecz Wspierania Osób Niepełnosprawnych „Pod Skrzydłami” w Sokółce:
  - a) „Letni wypoczynek z rehabilitacją” – kwota całkowita: 33 760,00 zł, wysokość dofinansowania 20 000,00 zł, 19 dzieci objętych dofinansowaniem, 4 osoby dorosłe, 7 opiekunów
2. Polski Związek Niewidomych Okręg Podlaski na rzecz Koła Terenowego w Sokółce z siedzibą w Białymstoku, :
  - a) „Dzień Dziecka” – kwota całkowita: 650,00 zł, wysokość dofinansowania 390,00 zł, 10 uczestników w tym 5 dzieci ON i 5 opiekunów;
  - b) „Wycieczka do Warszawy” – kwota całkowita: 4 800,00 zł, wysokość dofinansowania 2 800,00 zł, 30 uczestników w tym 20 dorosłych ON i 10 opiekunów;
  - c) „Dzień białej laski” – kwota całkowita: 3 400,00 zł, wysokość dofinansowania 2 040,00 zł, 50 uczestników w tym 35 dorosłych ON i 15 opiekunów;
  - d) „Choinka dla dzieci” – kwota całkowita: 650,00 zł, wysokość dofinansowania 390,00 zł, 10 uczestników w tym 5 dzieci i 5 opiekunów;
  - e) „Spotkanie opłatkowe” – kwota całkowita: 5 000,00 zł, wysokość dofinansowania 3 000,00 zł, 50 uczestników w tym 35 dorosłych ON i 15 opiekunów;

2. Realizacja projektów kierowanych do osób niepełnosprawnych:

1. „Aktywny Samorząd” – w ramach programu pozyskano kwotę 201 102,75 zł, którą przeznaczono na realizację 16 wniosków;
2. „Zajęcia Klubowe WTZ” – na realizację programu pozyskano kwotę 125 829,00 zł, ze wsparcia skorzystało 25 osób niepełnosprawnych. Zajęcia realizowano na terenie Powiatu Sokólskiego w Warsztatach Terapii Zajęciowej przy Stowarzyszeniu Na Rzecz

Osób Niepełnosprawnych „Radość Życia” w Dąbrowie Białostockiej oraz Warsztatach Terapii Zajęciowej przy Stowarzyszeniu „Razem” w Sokółce.

3. „Program wyrównywania różnic między regionami III” – w ramach projektu realizowanego przez Powiat Sokólski (obszar F) projekt „Modernizacja infrastruktury WTZ” Stowarzyszenie Na Rzecz Osób Niepełnosprawnych „Radość Życia” otrzymało dofinansowanie w kwocie 92 933,00 zł.

4. „Niepełnosprawne osoby z Powiatu Sokólskiego – pełnoprawni członkowie społeczności lokalnej” – projekt realizowany w Ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podlaskiego na lata 2014 – 2020. Grupę docelową projektu tworzyło 34 Seniorów (w tym 10 z niepełnosprawnością) oraz 10 opiekunów faktycznych. Ogólna wartość projektu: 372 750,00 zł, z czego kwota dofinansowania wynosiła 328 026,00 zł. Projekt zakończył się w dniu 31.12.2022 roku.

Zadanie: Zwiększenie udziału zagadnień pomocy osobom z zaburzeniami psychicznymi w działalności powiatowych centrów pomocy rodzinie.

1. Udzielanie porad i wsparcia psychologicznego i prawnego ofiarom przemocy, katastrof i klęsk żywiołowych oraz w innych stanach kryzysu zagrażających zdrowiu psychicznemu

Miejskie/gminne ośrodki pomocy społecznej w Powiecie Sokólskim udzielały osobom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej, różnych świadczeń i form wsparcia, w postaci:

- zasiłków stałych, celowych, okresowych, specjalnych zasiłków celowych, świadczeń pieniężnych na zakup produktów żywnościowych,
- ponoszenia odpłatności za pobyt w Domu Pomocy Społecznej,
- świadczeń pielęgnacyjnych, specjalnych zasiłków opiekuńczych i zasiłków dla opiekuna,
- wydawanych skierowań o pomoc żywnościową w ramach „Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa”,
- informowania o możliwości złożenia wniosku do Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności o ustalenie stopnia niepełnosprawności lub niepełnosprawności,

- udzielania informacji osobom i rodzinom ofiar przemocy oraz innym osobom będącym w kryzysie zagrażającym zdrowiu psychicznemu, o miejscach, gdzie mogą uzyskać wsparcie specjalistów, (np.: psychologa, prawnika, pedagoga szkolnego), poradni psychologiczno-pedagogicznej, poradnictwo w zakresie problemów uzależnienia, przemocy, problemów małżeńskich,
- kierowania na pobyt dzienny osób z zaburzeniami psychicznymi do Środowiskowych Domów Samopomocy w celu zwiększenia samodzielności życiowej oraz integracji społecznej,
- dofinansowywania warsztatów terapii zajęciowej z terenu powiatu sokólskiego,
- świadczenia pracy socjalnej,
- świadczenia specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
- informowania m.in. na tablicach ogłoszeń, stronie internetowej, o możliwości skorzystania ze wsparcia psychologicznego, prawnego, pedagogicznego, z zakresu ochrony zdrowia (psychiatra) w Punktach Konsultacyjnych/Informacyjnych na terenie gmin Powiatu Sokólskiego.

W 2022 r. kontynuował swoją działalność utworzony w 2017 r. w Ośrodku Pomocy Społecznej w Sokółce Punkt Konsultacyjny do spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. W ramach działalności punktu zrealizowany został projekt „STOP PRZEMOCY W RODZINIE” edycja 7. Projekt realizowany był w ramach Programu Ochrony Osłonowego „Wspieranie jednostek Samorządu Terytorialnego w Tworzeniu Systemu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie”. Punkt Konsultacyjny oferuje poradnictwo z zakresu: ochrony zdrowia (psychiatra), prawa, pedagogiki, psychologii oraz poradnictwo terapeutyczne uzależnień.

Do zadań Punktu Konsultacyjnego należy:

- 1) zapewnienie bezpłatnej i bezstronnej konsultacji, porad prawnych, psychologicznych, socjalnych, pedagogicznych, medycznych, uzależnień dotyczących przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- 2) rozpoznawanie w trakcie rozmowy zjawiska przemocy i udzielenie stosownego wsparcia i informacji o możliwościach jej powstrzymania,
- 3) inicjowanie interwencji w przypadku rozpoznania zjawiska przemocy w rodzinie,
- 4) tworzenie warunków dla rozwoju i działania grupy wsparcia dla osób doświadczających przemocy,
- 5) udostępnianie materiałów edukacyjnych i informacyjnych,

- 6) gromadzenie aktualnych informacji o miejscach pomocy oraz kompetencjach służb i instytucji z terenu gminy, zajmujących się systemową pomocą dla osób uwikłanych w przemoc.

W 2022 roku w Punkcie Konsultacyjnym prowadzono następujące poradnictwo:

- ✓ **Konsultacje psychologiczne** polegały na wstępnym rozpoznaniu i diagnozie problemu oraz przedstawieniu propozycji pomocy. Konsultacje były skierowane do osób, które potrzebują pomocy, chcą zorientować się w naturze i źródle problemu, a następnie uzyskać poradę, co do najlepszej formy pomocy. Adresatami konsultacji psychologicznych były osoby potrzebujące ukierunkowania i lepszego zrozumienia własnej trudnej sytuacji życiowej i związanych z nią problemów. Konsultacje psychologiczne odbywały się w okresie od 01.02.2022 r. do 30.06.2022 r. w wymiarze 2 x w miesiącu po 2 godz. i od 01.07.2022 r. do 31.12.2022 r. w wymiarze 3 x w miesiącu po 3 godziny. Łącznie przeprowadzono 74 godzin konsultacji, z których skorzystało 34 osoby.
- ✓ **Konsultacje prawne** polegały na udzieleniu pomocy w zakresie procedur prawnych, działań pomocowych wobec ofiar, udzielaniu pomocy w redagowaniu pism procesowych, pomocy z zakresu prawa rodzinnego, cywilnego i karnego. Konsultacje prawne odbywały się w okresie od 01.02.2022 r. do 30.06.2022 r. w wymiarze 2 x w miesiącu po 2 godz. i od 01.07.2022 r. do 31.12.2022 r. Łącznie odbyło się 56 godzin konsultacji, w trakcie których udzielono porad 65 osobom.
- ✓ **Konsultacje z zakresu ochrony zdrowia** polegały na konsultacjach z lekarzem psychiatrą. Odbywały się one w okresie od 01.02.2022 r. do 31.12.2022 r. w wymiarze 2 x w miesiącu po 2 godz. Łącznie odbyły się 44 godziny konsultacji, z których skorzystało 10 osób.

W 2022 r. za pośrednictwem Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Korycinie, zostały podjęte działania zapobiegawcze w zakresie ochrony zdrowia psychicznego wobec osób znajdujących się w sytuacjach stwarzających zagrożenia dla ich zdrowia psychicznego. W Punkcie Informacyjnym w Korycinie przeprowadzonych zostało 50 dwugodzinnych konsultacji z osobami współuzależnionymi i uzależnionymi od alkoholu, doznającymi przemocy domowej, stosującymi przemoc oraz mającymi problemy psychospołeczne i potrzebującymi porad natury prawnej. Przeprowadzono 105 rozmów motywacyjnych. Była prowadzona systematyczna praca z 10 osobami uzależnionymi, 15 współuzależnionymi, 5 osobami doznającymi przemocy w rodzinie, 5 osobami stosującymi przemoc w rodzinie, 2 osobami z zaburzeniami depresyjno-lękowymi, udzielono 14 porad prawnych i proceduralnych dotyczących leczenia odwykowego. W ramach działań psychologa,

w 2022 r., w siedzibie Szkoły Podstawowej w Korycinie były przeprowadzone: indywidualne spotkania z rodzicami, rozmowy telefoniczne z rodzicami uczniów, dotyczące, m. in.:

- problemów emocjonalnych uczniów i funkcjonowania w środowisku rówieśniczym i rodzinnym – 5,
- agresji i przemocy rówieśniczej – 10,
- wspieraniu rodziców w rozwijaniu umiejętności wychowawczych, konsultacje wychowawcze – 10,
- udzielania wsparcia zgłaszającym się rodzicom w sytuacjach trudnych wychowawczo i losowo, kierowanie do specjalistów zajmujących się konfliktami małżeńskimi, terapią rodzin, leczeniem w zależności od potrzeb – 7,
- poradnictwa w zakresie zagrożeń uzależnieniami – 2,

2. Realizacja działań wynikających z Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021-2027. Program oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie.

W 2022 r. w ramach działań wynikających z Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie odbyła się:

Jedna edycja Programu Korekcyjno-Edukacyjnego skierowana do osób stosujących przemoc w rodzinie. . Do programu przystąpiło 15 osób, ukończyło 6 (w tym 1 kobieta i 5 mężczyzn), na jedną osobę przyznano kwotę 900,00 zł a całkowity koszt programu wyniósł 12 925,83 zł. Działania programowe były realizowane w okresie od 29 listopada 2022 r. do 18 grudnia 2022 r. Uczestnikami programu były osoby skazane za czyny związane ze stosowaniem przemocy w rodzinie, odbywające karę pozbawienia wolności w zakładach karnych albo wobec których sąd warunkowo zawiesił wykonanie kary, zobowiązując je do uczestnictwa w oddziaływaniach korekcyjno-edukacyjnych, osoby stosujące przemoc w rodzinie, które uczestniczą w terapii leczenia uzależnień oraz osoby, które w wyniku innych okoliczności zgłoszą się do uczestnictwa w programie dobrowolnie. Program prowadzony jest w formie jednej sesji indywidualnej (1 godzina na uczestnika) podczas której zostaje przeprowadzona diagnoza wstępna i 5 sesji grupowych (30 godzin zajęć grupowych łącznie). Spotkania grupowe zostały podzielone na bloki tematyczne i obejmowały tematykę związaną ze społeczno – kulturowymi źródłami przemocy domowej, samoświadomością i kontrolą, rozwijaniem umiejętności komunikowania się bez przemocy, wolności własnej. Metody wykorzystywane podczas sesji grupowych to: wykład, prezentacja, analiza przypadku,

odgrywanie i analiza scen, dyskusja, burza mózgów, ćwiczenia warsztatowe, ankiety, testy, praca domowa, wykłady edukacyjne, pogadanki, karty ćwiczeń, dialog. Warunkiem otrzymania świadectwa ukończenia programu było uczestnictwo w minimum 75% godzin zaplanowanych w ramach realizacji zadania.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Sokółce, jak co roku, około 15 lipca aktualizuje na stronie internetowej www.sokolka-powiat.pl, w zakładce PCPR, informator zawierający dane teleadresowe instytucji oraz organizacji pozarządowych świadczących pomoc osobom dotkniętym przemocą oraz osobom stosującym przemoc w rodzinie na terenie powiatu sokólskiego.

Cel szczegółowy 2) Aktywizacja zawodowa osób z zaburzeniami psychicznymi.

Działania skierowane przez Powiatowy Urząd Pracy w Sokółce do osób z zaburzeniami psychicznymi w roku 2022.

Zadanie: Zwiększanie dostępności rehabilitacji zawodowej, organizacja poradnictwa zawodowego i szkoleń zawodowych dla osób niepełnosprawnych, w tym z zaburzeniami psychicznymi.

Współpraca z instytucjami działającymi na rzecz osób z zaburzeniami psychicznymi w zakresie ich aktywizacji zawodowej. Współpraca z pracodawcami:

- indywidualna porada zawodowa – 3 osoby
- indywidualna informacja zawodowa – 1 osoba
- informacja EURES – 2 osoby
- skierowanie do pracy – 1 osoba;
- skierowanie na staż – 1 osoba;
- kontakty z doradcą klienta, co najmniej raz na 60 dni (m.in. konsultacje z doradcami klienta na temat: poszukiwania zatrudnienia, ofert pracy, dokumentów aplikacyjnych, motywowania do samodzielnego poszukiwania pracy) – 26 osób.

Zadanie: Prowadzenie kampanii szkoleniowo – informacyjnej adresowanej do pracodawców promującej zatrudnianie osób niepełnosprawnych, w tym z zaburzeniami psychicznymi.

1. Promowanie zatrudnienia osób z zaburzeniami psychicznymi poprzez zamieszczenie informacji na stronie internetowej Powiatowego Urzędu Pracy w Sokółce. Doradcy klienta

- promowali zatrudnienie osób niepełnosprawnych, w tym osób z zaburzeniami psychicznymi i pozyskiwali oferty pracy. Nawiązano i przeprowadzono łącznie 744 kontaktów i spotkań z pracodawcami, w tym 584 z pracodawcami z terenu powiatu sokólskiego.
2. Informowanie pracodawców podczas wizyt w zakładach pracy o korzyściach płynących z faktu zatrudnienia osób niepełnosprawnych, w tym osób z zaburzeniami psychicznymi. Przekazywano informację pracodawcom, rozdawano ulotki podczas kontaktu osobistego w urzędzie pracy oraz umieszczano informacje o świadczonych usługach na stronie internetowej urzędu.
  3. W roku 2022 nie organizowano konferencji dla pracodawców, nie wystąpiło także zapotrzebowanie na organizację wspomaganego zatrudnienia dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

Zadanie: Zwiększenie udziału zatrudnienia osób z zaburzeniami psychicznymi w działalności powiatowych urzędów pracy.

Prowadzenie ewidencji osób z zaburzeniami psychicznymi korzystających z porad i wsparcia PUP w systemie Syriusz STD. Według stanu na dzień 31.12.2022 r. liczba osób bezrobotnych z zaburzeniami psychicznymi wynosiła 20 osób.

Cel szczegółowy 4) Udzielenie wsparcia psychologiczno – pedagogicznego uczniom, rodzicom i nauczycielom.

Zadanie: Wspieranie rozwoju dzieci i młodzieży przez poradnie psychologiczno-pedagogiczne poprzez udzielanie dzieciom i młodzieży oraz rodzicom i nauczycielom pomocy psychologiczno – pedagogicznej.

Na terenie Powiatu Sokólskiego funkcjonują dwie poradnie psychologiczno-pedagogiczne, które obejmują bezpłatną opieką psychologiczną, pedagogiczną i logopedyczną dzieci i młodzież z przedszkoli, szkół podstawowych oraz szkół ponadpodstawowych z terenu powiatu. Poradnie obejmują poradnictwo, badania diagnostyczne, oddziaływania psychoedukacyjne i terapeutyczne indywidualne i grupowe skierowane do dzieci i młodzieży oraz rodziców. Po badaniach diagnostycznych poradnie wydają opinię psychologiczno-pedagogiczną zawierającą diagnozę oraz zalecenia dotyczące postępowania z dzieckiem w przedszkolu, szkole lub w domu.

Poniższa tabela prezentuje formy wsparcia udzielane dzieciom i młodzieży oraz rodzicom i nauczycielom przez poradnie psychologiczno-pedagogiczne w Powiecie Sokólskim.

Forma realizacji	Realizator	Liczba uczestników
Prowadzenie terapii dzieci i młodzieży	PPP w Sokółce: Terapia logopedyczna w tym zajęcia stymulujące rozwój mowy Terapia pedagogiczna Zajęcia z psychologiem Zajęcia z pedagogiem Terapia SI Zajęcia wczesnego wspomaganie rozwoju	47 4 8 3 13 16
	Razem:	91
Pomoc rodzicom i nauczycielom w rozpoznawaniu potrzeb i możliwości psychofizycznych dzieci i młodzieży	PPP w Dąbrowie Białostockiej: Terapia logopedyczna Terapia pedagogiczna Terapia metodą EEG Biofeedback Terapia psychologiczna z elementami psychoterapii Terapia prowadzona metodą Tomatisa Zajęcia wczesnego wspomaganie rozwoju W tym wsparcie uczniów z Ukrainy, prowadzenie neuroterapii	54 5 19 7 45 34
	Razem:	164
Pomoc rodzicom i nauczycielom w rozpoznawaniu potrzeb i możliwości psychofizycznych dzieci i młodzieży	PPP w Sokółce: Liczba wydanych opinii Liczba wydanych orzeczeń Liczba wydanych opinii o potrzebie wczesnego wspomaganie rozwoju Liczba wydanych informacji o wynikach diagnozy	213 144 40 84
	Razem:	481
Warsztaty, prelekcje dla młodzieży, rodziców i nauczycieli	PPP w Sokółce: Warsztaty dla nauczycieli-specjalistów z rejonu działania poradni (psychologów i pedagogów), organizowane w ramach sieci współpracy i samokształcenia (na terenie poradni): 4 spotkania, w każdym wzięło udział ok. 12 osób Prelekcje dla rodziców i nauczycieli: - „Sygnały ostrzegawcze w rozwoju sensomotorycznym małego dziecka” i „Profilaktyka wad wymowy. Czynniki wspierające rozwój mowy małego dziecka” – 43 osoby - „Przygotowanie dziecka do podjęcia nauki w klasie pierwszej”- 20 osób - Szkolenie Rady Pedagogicznej „Jak dostosować wymagania edukacyjne i organizować zajęcia rewalidacyjne i zajęcia w ramach pomocy psychologiczno-pedagogicznej dla uczniów z orzeczeniami i opiniami”, 12 nauczycieli	75 osób
	PPP w Dąbrowie Białostockiej - spotkania, prelekcje, zajęcia warsztatowe: (rola rodziny w prawidłowym rozwoju dziecka, informacje o placówkach udzielających specjalistycznej pomocy, wsparcie rodziny w wychowaniu dziecka przez poradnię p-p, wskaźniki prawidłowego rozwoju psychoruchowego dziecka przedszkolnego) Przykładowa tematyka spotkań: zajęcia dotyczące tolerancji i samooceny, wartości człowieka, współpracy; zajęcia dotyczące wyboru szkoły i zawodu; zajęcia usprawniające komunikację w sytuacji konfliktowej między uczniami a wychowawcą oraz zajęcia na temat: „W stronę dziecka”, „Stres – metody radzenia i radzaje”, „Uczymy się tolerancji”, „Serce bije w głowie”, „Poznajemy swoje słabe i mocne strony”, „Kreatywna profilaktyka dla najmłodszych” (działaniami objęto 84 dzieci, 21 rodziców i 27 nauczycieli)	

	<p>- zajęcia socjoterapeutyczne: „Profilaktyka uzależnień”, znaczenie zachowań ryzykownych w okresie dojrzewania młodego człowieka</p> <p>- zajęcia psychoedukacyjne: „Tolerancja i samoocena”, „Kreatywna profilaktyka dla najmłodszych”</p> <p>- zajęcia warsztatowe: „Profilaktyka zachowań trudnych dzieci i młodzieży” (pozytywne relacje w rodzinie, sposoby komunikacji, rozwiązywanie konfliktów w rodzinie, rozpoznawanie środowiska wychowawczego, rozpoznawanie przyczyn zachowań agresywnych)- 26 rodziców, 58 uczniów, 27 nauczycieli</p>	
Porady indywidualne	<p>PPP w Sokółce: Porady indywidualne i konsultacje udzielane rodzicom i nauczycielom</p>	251 porad
	<p>PPP w Dąbrowie Białostockiej: Porady bez badań, konsultacje</p> <ul style="list-style-type: none"> - promowanie zdrowego stylu życia, - zapobieganie używaniu substancji psychoaktywnych, - podnoszenie kompetencji wychowawczych rodziców i wychowawców, - wspieranie ich w sytuacjach problemowych 	350 osób
Działania PPP prowadzone w formie: terapii, grup wsparcia, mediacji, interwencji kryzysowej, warsztatów, porad i konsultacji, wykładów i prelekcji, działalności informacyjno-szkoleniowej	<p>PPP w Sokółce:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Udział psychologa w 9 posiedzeniach zespołu w sprawie oceny sytuacji dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej (współpraca z PCPR w Sokółce), - Współpraca ze szkołami i placówkami oświatowymi: pomoc w rozpoznawaniu indywidualnych potrzeb dzieci i organizowanie pomocy psychologiczno – pedagogicznej, - Współpraca z asystentami rodziny, - Współpraca z Zespołem Kuratorskim Sądu Rejonowego w Sokółce, - Współpraca z lekarzami i innymi specjalistami np. psychoterapeutami, - Współpraca z organizacjami, stowarzyszeniami i instytucjami działającymi na rzecz dziecka i rodziny, <p>Działalność informacyjno-szkoleniowa:</p> <ul style="list-style-type: none"> - prowadzenie strony internetowej poradni, - aktualizacja tablicy informacyjnej w poradni, - rozpowszechnianie oferty poradni, materiałów informacyjnych, broszur i ulotek. 	
	<p>PPP w Dąbrowie Białostockiej:</p> <ul style="list-style-type: none"> - szkolenia dla nauczycieli i wychowawców nt.: „Konstruowanie Indywidualnych Programów Edukacyjno – Terapeutycznych”, „Dostosowanie wymagań edukacyjnych – uczniowie o specyficznych potrzebach edukacyjnych”, „Konstruowanie Wielospecjalistycznej Oceny Poziomu Funkcjonowania Ucznia oraz Indywidualnych Programów Edukacyjno-Terapeutycznych”, - „Wielospecjalistyczna ocena funkcjonowania ucznia” udział w pracy zespołu specjalistów szkolnych, - współpraca w określeniu niezbędnych do nauki warunków, sprzętu specjalistycznego i środków dydaktycznych odpowiednich ze względu na indywidualne potrzeby rozwojowe i edukacyjne, - program „Szkoła dla Rodziców” <p>Ponadto:</p> <ul style="list-style-type: none"> - udział w Zespole Interdyscyplinarnym, - konsultacje i porady Kuratorowi Sądu Rejonowego w Sokółce oraz pracownikowi socjalnemu, - udział w Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, - konsultacje, porady, wymiana informacji o klientach w ramach działań Niebieskiej Karty z Pracownikiem Punktu Interwencji Kryzysowej, - udział w zespołach organizowanych przez PCPR w Sokółce (opiniowanie sytuacji rodzinnej dzieci przebywających w rodzinach zastępczych i domach dziecka). 	<p>Udział w pracy 5 zespołów</p> <p>Udział w pracy 6 zespołów</p> <p>Udział w pracy 4 zespołów</p> <p>8 rodziców 2 spotkania</p> <p>10 spotkań</p> <p>6 spotkań 4 spotkania</p> <p>7 spotkań</p>

Zadanie: Udzielanie pomocy psychologiczno-pedagogicznej dzieciom i młodzieży w przedszkolach, szkołach i placówkach.

1. Programy i zajęcia edukacyjno-profilaktyczne skierowane do dzieci i młodzieży

W ramach zadania Poradnie Psychologiczno-Pedagogiczne w Sokółce i w Dąbrowie Białostockiej realizowały m.in.:

- zajęcia integracyjne,
- akcje informacyjne, promujące i upowszechniające życie bez używek: rozpowszechnianie pakietu edukacyjnego dla rodziców i opiekunów pt. „Profilaktyka uzależnień behawioralnych wśród młodzieży szkolnej”; „BHP użytkownika mediów elektronicznych”; „Miłość a elektroniczna fascynacja. Co warto wiedzieć o nawiązywaniu znajomości w sieci” opracowanego przez Fundację Poza Schematami, specjalistyczna pomoc przy adaptacji treści pakietów do indywidualnych potrzeb szkół i placówek (praktyczne rozwiązania różnych trudnych sytuacji, pomoc w zrozumieniu procesów dojrzewania i związanych z tym zagrożeń czy wyzwań, rozwijanie podstawowych kompetencji wychowawczych i profilaktycznych),
- działalność diagnostyczna (badania prognostyczne dojrzałości szkolnej, przesiewowe badania mowy, badania zawodoznawcze), udzielanie informacji o wynikach diagnozy i proponowanych działaniach postdiagnostycznych)
- poradnictwo, konsultacje, wymiana informacji o sytuacji edukacyjno – wychowawczej dzieci i młodzieży,
- wspomaganie szkół i placówek w organizowaniu pomocy psychologiczno – pedagogicznej, m.in. Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego w Sokółce, Salezjańskiego Ośrodka Wychowawczego w Różanymstoku, Młodzieżowego Ośrodka Socjoterapii w Różanymstoku, wsparcie Rodzinnego Domu Dziecka w Nierośnie,
- dyżury specjalistów na terenie szkół i przedszkoli.

Szkoły i placówki, dla których Powiat Sokólski jest organem prowadzącym realizowały **programy zdrowotne, takie jak:**

- Program profilaktyki uzależnień ARS jak dbać o miłość,
- Profilaktyka uzależnień od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych,
- Profilaktyka HIV i AIDS,
- Profilaktyka Wad Cewy Nerwowej,
- Profilaktyka czerniaka skóry,
- Warsztaty dotyczące profilaktyki uzależnień prowadzone przez terapeutę uzależnień

- Profilaktyka zachowań ryzykownych,
- Udział młodzieży w Ogólnopolskiej Olimpiady Promocji Zdrowego Stylu Życia PCK.

Zajęcia edukacyjno – profilaktyczne:

- „Badania prenatalne, a zdrowie człowieka”,
- „Przeciwdziałanie nałogom – alkohol, tytoń, środki psychoaktywne”,
- „Mówimy NIE! Dopalaczom”,
- „Wpływ używek na zdrowie”,
- „Rozwijanie kompetencji emocjonalno-społecznych: rozpoznawania i nazywania emocji, asertywności, budowania poczucia własnej wartości”,
- „Kreowanie wyższej samooceny”- warsztaty,
- „Asertywność i walka ze stresem” – warsztaty.

W ramach zadania w Zespole Szkół w Sokółce odbyły się:

- **zajęcia integracyjno – adaptacyjne dla uczniów i wychowawców klas pierwszych**, które miały na celu, m.in. wspomaganie młodzieży rozpoczynającej naukę w szkole ponadpodstawowej w pokonywaniu problemów związanych z przystosowaniem się do nowego środowiska szkolnego i nowej grupy klasowej, w której panowałaby życzliwa atmosfera oparta na poczuciu bezpieczeństwa, wzajemnej akceptacji, współdziałaniu i otwartym porozumiewaniu się, a także wstępne rozpoznanie indywidualnych potrzeb oraz możliwości psychofizycznych uczniów, ich zainteresowań i uzdolnień,
- przeprowadzenie zajęć przez pedagoga elementów programu dotyczącego profilaktyki używania substancji psychoaktywnych (alkohol, tytoń, narkotyki, dopalacze) „ARS, czyli jak dbać o miłość?”,
- udział pedagoga szkolnego w wojewódzkiej konferencji „Dzieci i młodzież w pandemii nowych zagrożeń” – zorganizowanej przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Białymstoku,
- udział pedagoga szkolnego i psychologa w cyklicznych warsztatach Zespołu Psychologów i Pedagogów Szkolnych organizowanych przez Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną w Sokółce,
- udział pedagoga szkolnego i psychologa w kilkunastu webinarach poświęconych zdrowiu psychicznemu dzieci i młodzieży w ramach Narodowego Programu Zdrowia zorganizowanych przez Instytut Psychiatrii i Neurologii – linki do webinarów były udostępnione dla rodziców i nauczycieli na profilu szkoły na FB,

- przeprowadzenie kampanii dotyczącej Światowego Dnia Zapobiegania Samobójstwom – opublikowanie informacji dla rodziców, uczniów i nauczycieli w social mediach o tym, gdzie można uzyskać pomoc – nazwy instytucji pomocowych, adresy internetowe oraz informacja o materiałach udostępnionych w gablotach na terenie szkoły – m.in. informacje o sygnałach ostrzegawczych, godziny pracy szkolnych specjalistów, przydatne linki i numery telefonów odpowiednich placówek, (również w Zespole Szkół Rolniczych w Sokółce),
- udział pedagoga szkolnego w spotkaniach konsultacyjnych pedagogów sokólskich szkół średnich organizowanych przez ZSZ w Sokółce,
- indywidualne porady, konsultacje wychowawców klas, nauczycieli, dyrekcji, pedagoga szkolnego, psychologa – z uczniami i rodzicami potrzebującymi wsparcia, pomocy,
- spotkania specjalistów szkolnych, wychowawców klas, nauczycieli, dyrekcji, z asystentami rodzin, kuratorami, asystentką środowiskową w celu podjęcia skoordynowanych działań wobec uczniów i ich rodzin będących w sytuacjach kryzysowych,
- prowadzenie przez psychologa szkolnego grupy wsparcia dla uczniów deklarujących chęć oraz potrzebę uczestniczenia w takiej formie pomocy,
- przeprowadzenie przez psychologa szkolnego wspólnie z policjantkami Wydziału ds. Młodzieży zajęć informacyjnych o tematyce hejtu w sieci oraz konsekwencji prawnych związanych z szerzeniem bądź brakiem reakcji na hejt w środowisku szkolnym,
- współpraca z wybranymi podmiotami realizującymi program.

W ramach zadania w Zespole Szkół Rolniczych im. mjr Henryka Dobrzańskiego – Hubala w Sokółce realizowane były zajęcia z pedagogiem m.in.:

- „Przemoc w rodzinie. Karta praw przemocy” – pogadanka,
- „Jak lepiej poznać siebie? Moje mocne strony. Spotkanie warsztatowe z pedagogiem szkolnym”,
- „Stres przed maturą” – prelekcja,
- „Nastoletnia depresja. Rozumiesz, pomagasz” – zajęcia edukacyjne dla młodzieży,
- „Depresja – porozmawiajmy o niej” – warsztaty,
- „Odpowiedzialność prawna nieletnich – Mam wybór wybieram rozsądek” – pogadanka z policją,
- „Środki psychoaktywne, e-papierosy, alkohol – mam wybór wybieram rozsądek” – pogadanka z policją,

- „Profilaktyka zachowań ryzykownych, ze szczególnym uwzględnieniem obowiązku uczestnictwa w zajęciach szkolnych, wagarów, konsekwencji zachowań niepożądanych – agresywnych, przemocowych, oraz skutków zażywania substancji psychoaktywnych, w tym dopalaczy” – pogadanka,
- „Cyberprzemoc i cyberzagrożenia w Sieci” – pogadanka z Policją, oraz zajęcia z psychologiem szkolnym: „ABC emocji – umiejętność wyciszania się i obserwowania swoich emocji”.

Zespół Szkół w Dąbrowie Białostockiej w roku szkolnym 2022/23 przystąpił do ogólnopolskiego programu Szkoła Pozytywnego Myślenia. Głównym celem Programu jest promocja i profilaktyka zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży, oraz nauka, jak dbać o dobrostan psychiczny, i jak on wpływa na nasze funkcjonowanie. Szkoła Pozytywnego Myślenia to roczna przygoda pełna wrażeń, empatii, zrozumienia i pracy nad otwartością, holistycznym dbaniem o zdrowie, o siebie i otoczenie. W ramach programu odbywają się warsztaty dla młodzieży, prowadzone są webinary dla nauczycieli i rodziców. Młodzież miała możliwość zbadania swoich predyspozycji przez wypełnianie testów online. Program jest bogatym źródłem wiedzy jak wspierać zdrowie psychiczne młodego człowieka.

W szkole uczą się uczniowie z orzeczeniami o potrzebie kształcenia specjalnego: autyści, upośledzeni w stopniu lekkim, niepełnosprawni ruchowo, z niedosłuchem, afazją. Pomoc psychologiczno-pedagogiczna organizowana jest dla nich w oparciu o IPET. Obowiązkowo uczniowie z orzeczeniami mają zajęcia rewalidacyjne 2 godz. w tygodniu.

Ponadto w szkołach i placówkach, dla których Powiat Sokólski jest organem prowadzącym było udzielane wsparcie psychologiczno-pedagogiczne uczniom, rodzicom i nauczycielom poprzez:

- pomoc psychologiczno-pedagogiczną,
- terapię pedagogiczną, socjoterapię,
- konsultacje i porady,
- zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze,

2. Akcje informacyjne, promujące i upowszechniające życie bez używek

Powyższą formę działań realizował m.in. Zespół Szkół w Suchowoli poprzez obchody w szkole:

- Światowego Dnia Zdrowia Psychicznego (10 października)
- Światowego Dnia bez Tytoniu (31 maja)
- Ogólnopolskiego Dnia Walki z Depresją (23 lutego)

W Zespole Szkół Zawodowych w Sokółce w 2022 roku miały miejsce zajęcia psychoedukacyjne z elementami pracy warsztatowej:

- „Przemoc rówieśnicza”,
- „Pozytywne i negatywne oblicza stresu”,
- Co nas łączy co nas dzieli? Postawa wzajemnego szacunku i życzliwości drogą do budowania pozytywnych relacji,
- „Wpływ ruchu na kondycję psychiczną”,

Odbywały się również zajęcia z psychologiem zorganizowane przez OHP w Wasilkowie. Klasa wielobranżowa brała udział w cotygodniowych cyklicznych spotkaniach z psychologiem – zajęcia dotyczyły kompetencji kluczowych i społecznych. Miesięczne staże za granicą umożliwiły niektórym uczniom zmianę dysfunkcyjnej i niewydolnej wychowawczo rzeczywistości i środowiska rodzinnego na przyjazne dziecku. Uczniowie mieli możliwość odpoczynku od rodzinnych problemów, nabrania sił i otwarcia się na nowe możliwości edukacyjne i rozwojowe. Uczniowie o specjalnych potrzebach edukacyjnych byli objęci indywidualnymi zajęciami z psychologiem (niepełnosprawność intelektualna lekkiego stopnia, niepełnosprawność ruchowa, afazja, Zespół Aspergera, fobie społeczne), wspierano ich rozwój intelektualny, emocjonalny i społeczny. Odbywały się spotkania integrujące, wyjścia do kina. Obchodzono Światowy Dzień Zdrowia, Rzucania Palenia, Świadomości Autyzmu, Zdrowia Psychicznego, Zapobiegania Samobójstwom.

Udzielano również wsparcia rodzicom poprzez: porady indywidualnie, spotkania z funkcjonariuszami policji, prelekcje pedagoga o zagrożeniach płynących z Internetu, konsultacje wychowawców klas, porady pedagoga szkolnego z uczniami i rodzicami.

3. Prowadzenie Specjalnego Ośrodka Szkolno – Wychowawczego im. Janusza Korczaka w Sokółce

Powiat Sokółski prowadzi Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy im. Janusza Korczaka w Sokółce - placówkę, która zapewnia opiekę, edukację i przygotowanie zawodowe młodzieży upośledzonej umysłowo w stopniu lekkim, umiarkowanym i znacznym. W tej instytucji kształcą się i wychowuje dzieci z różnymi zaburzeniami i upośledzeniami, które nie mogą uczęszczać do szkoły powszechnej i nie mogą sprostać wymogom tej szkoły.

Ośrodek oferuje następujące formy kształcenia:

- wczesne wspomaganie rozwoju,
- przedszkole,
- szkoła podstawowa,
- szkoła przysposabiająca do pracy,

- branżowa szkoła specjalna I stopnia o kierunku kucharz.

Placówka prowadzi także nauczanie indywidualne i zajęcia rewalidacyjno – wychowawcze w domach uczniów, którzy nie mogą uczęszczać na zajęcia w szkole ze względu na stan zdrowia. Znajdujące się w ośrodku dzieci przebywają tu za zgodą rodziców lub opiekunów prawnych i posiadają orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego. Zgodnie z obowiązującymi przepisami, zespół specjalistów opracowuje dla każdego ucznia indywidualny program edukacyjno-terapeutyczny, dostosowując wymagania do jego potrzeb i możliwości. Placówka dysponuje profesjonalnie wyposażonymi klasopracowniami oraz gabinetami specjalistycznymi do zajęć rewalidacyjnych. Posiada m.in. pracownię językową, plastyczną, komputerową, gospodarstwa domowego, gabinet do gimnastyki korekcyjnej, gabinet logopedyczny, salę doświadczenia świata, muzyczną, a także siłownię i salę sportowo-rekreacyjną. Ośrodek współpracuje ze stowarzyszeniami działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych, np.: ze Stowarzyszeniem „Pod Skrzydłami”, które organizuje, m. in. wyjazdy na turnusy rehabilitacyjne, półkolonie, zajęcia specjalistyczne i wiele innych przedsięwzięć i projektów.

W 2022 roku udzielono pomocy psychologiczno-pedagogicznej dzieciom i młodzieży w następujących formach:

- zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze (przedmiotowe),
- zajęcia specjalistyczne (rewalidacyjne),
- zajęcia związane z wyborem kierunku kształcenia i zawodu z uwzględnieniem rozpoznanych mocnych stron, predyspozycji, zainteresowań i uzdolnień uczniów,
- porady i konsultacje (psycholog, pedagog),
- pomoc psychologiczno-pedagogiczna dla rodziców udzielana w formie porad i konsultacji
- zajęcia z psychologiem, pedagogiem,
- zajęcia rozwijające zainteresowania (m.in. plastyczne, komputerowe, tkackie),
- odbywały się wizyty wychowawców i pedagoga w domach uczniów,
- organizowano porady i konsultacje dla uczniów i rodziców (pedagog, psycholog, wychowawcy), kierowano do instytucji pomocowych rodzinie,
- wspierano rodziców w trudnych sytuacjach wychowawczych, wspólnie rozwiązywano problemy, przeprowadzano pedagogizację dla rodziców, udzielano pomocy w wypełnianiu dokumentów szkolnych oraz dokumentacji do różnych instytucji,
- współpracowano z organizacjami i instytucjami wspomagającymi: Powiatową Stacją Sanitarno-Epidemiologiczną w Sokółce, Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Sokółce, Wydziałem Spraw Społecznych Powiatu Sokólskiego, Domami Dziecka podopiecznych, Poradniami Psychologiczno-Pedagogicznymi właściwymi dla danych jednostek, Kuratorami Sądowymi

podopiecznych, ich rodzinami, Sądem Rodzinnym, Policją, PCPRem, a także regionalnymi gazetami, telewizją,

- udzielano pomocy psychologiczno-pedagogicznej uczniom w formie porad i konsultacji z psychologiem i pedagogiem, w ramach których kształtowane były umiejętności interpersonalne, motywowanie do nauki, wdrażanie odpowiedzialności za efekty uczenia się, kształtowanie cech związanych z samokontrolą zachowania, w tym unikania wulgaryzmów, upowszechnianie informacji dotyczących uzależnień, kształtowanie empatii, rozwijanie relacji rówieśniczych i inne według potrzeb.

Bogata oferta pomocy psychologiczno-pedagogicznej oraz zajęć specjalistycznych służy rozwojowi wychowanków, podnosi efektywność kształcenia. Zajęcia dodatkowe organizowane w ośrodku rozwijają zdolności i mocne strony uczniów, uatrakcyjnijają ofertę placówki.

4. Wsparcie Warsztatów Terapii Zajęciowej w Sokółce i Dąbrowie Białostockiej.

Na terenie Powiatu Sokólskiego, w roku 2022, funkcjonowały dwa Warsztaty Terapii Zajęciowej – przy Stowarzyszeniu Na Rzecz Osób Niepełnosprawnych „Razem” w Sokółce prowadzące usprawnianie 36 uczestników oraz przy Stowarzyszeniu Na Rzecz Osób Niepełnosprawnych „Radość Życia” w Dąbrowie Białostockiej świadczących rehabilitację dla 40 uczestników.

Warsztaty Terapii Zajęciowej są istotnym elementem wsparcia osób niepełnosprawnych, w tym osób z zaburzeniami psychicznymi. Celem Stowarzyszeń, przy których działają Warsztaty Terapii Zajęciowej, jest działanie na rzecz wyrównywania szans osób niepełnosprawnych oraz zagrożonych wykluczeniem społecznym, tworzenie warunków przestrzegania wobec nich praw człowieka, prowadzenia ich ku aktywnemu uczestnictwu w życiu społecznym oraz wspieranie ich rodzin. Inicjowanie i występowanie z wnioskami o uregulowania prawne gwarantujące przestrzeganie praw człowieka wobec osób niepełnosprawnych i zaspokojenie ich potrzeb w zakresie leczenia, w tym rehabilitacji kompleksowej, edukacji, opieki, udziału w kulturze i rekreacji oraz integracji z otwartym środowiskiem oraz zabezpieczenia socjalnego i ochrony prawa.

Warsztat Terapii Zajęciowej w Sokółce jest placówką pobytu dziennego. Zajęcia odbywają się od poniedziałku do piątku. Czas trwania zajęć w Warsztacie wynosi nie więcej niż 7 godzin dziennie i 35 godzin tygodniowo. Warsztat obejmuje terapią zajęciową 35 uczestników z terenu Powiatu Sokólskiego, posiadających aktualne orzeczenie o stopniu niepełnosprawności. Uczestnicy Warsztatu są objęci opieką psychologiczną. Gabinet psychologa w Warsztacie Terapii zajęciowej jest miejscem dla wszystkich uczestników warsztatu, którzy chcą dokonać

zmian w swoim życiu, ale nie wiedzą jak to zrobić. Stworzony został tak, aby każdy miał możliwość lepszego zrozumienia siebie, poszukiwania rozwiązań istniejących problemów, uczestnicy warsztatu budują tu wewnętrzne poczucie bezpieczeństwa oparte o samowiedzę i samoświadomość nabywane w wyniku procesu terapeutycznego.

Do celów głównych prowadzonych zajęć należy:

- stwarzanie sytuacji sprzyjających pozytywnym przeżyciom, prowadzących do słownego ich określania,
- prowokowanie do działania i nazywania tego, co uczestnik czyni i do czego zmierza,
- stymulowanie rozwoju społeczno-emocjonalnego, stopniowe pokonywanie reakcji lękowych, wykonywanie samodzielnie zadań, rozwijanie wiary we własne możliwości,
- kształtowanie komunikatywności mowy,
- poznawanie otaczającego świata za pomocą narządów zmysłów w toku wzbogacania zasobu słownictwa,
- wzbogacanie zaufania poprzez przydzielanie uczestnikom określonych ról,
- wyrabianie wiary we własne siły poprzez przechodzenie od rzeczy bliższych do dalszych, od łatwiejszych do trudniejszych,
- uczenie cierpliwości oraz osvajanie z możliwością niepowodzenia,
- bazowanie na mocniejszych stronach uczestnika,
- usprawnianie koordynacji ruchowo-słuchowo-wzrokowej.

Opieka psychologiczna na warsztacie w 2022 r. bazowała również na różnego rodzaju ćwiczeniach:

- rozwijających logiczne myślenie, rozwijających i kształtujących procesy myślowe,
- umiejętności rozpoznawania uczuć i zachowania w różnych sytuacjach życia codziennego oraz relacjach społecznych, doskonalących funkcje percepcyjno-motoryczne,
- rozwijających percepcję wzrokową, orientację przestrzenną,
- usprawniające pamięć bezpośrednią i rozpoznawczą, koncentrację uwagi, analizę i syntezę wzrokową, motorykę małą,
- rozwijających spostrzeganie i różnicowanie, wyróżnianie, wyodrębnianie, pamięć wzrokową i logiczne myślenie, uczących argumentowania,

- rozwijających myślenie przyczynowo-skutkowe, spostrzegawczość, wyobraźnię, poznawanie procesów zachodzących w przyrodzie, uczących zachowań w wyjątkowych sytuacjach,

-uczących odczytywania i nazywania emocji innych na podstawie mimiki ich twarzy i mowy ciała.

Podczas spotkań psycholog stosował również TUS (Trening Umiejętności Społecznych) mający na celu:

- zwiększenie świadomości emocji własnych, odwoływanie się do odczuć z ciała, akceptację doświadczanych emocji, rozpoznawanie emocji na podstawie wyrazu twarzy i mowy ciała,

- poznanie sposobów radzenia sobie z emocjami, zwiększenie świadomości emocji,

-zwiększenie świadomości w zakresie norm społecznych, w zakresie komunikacji i asertywności

- podnoszenie samooceny i samoświadomości

- zwiększenie świadomości i poczucia sprawstwa w sytuacjach trudnych.

Opieka psychologiczna opierała się także na doradztwie zawodowym mającym krótkoterminową formę pomocy. Psycholog w czasie takiego spotkania rozmawiał z uczestnikami o ich preferencjach zawodowych, predyspozycjach, a także o słabych stronach bądź blokadach, które uniemożliwiają dalszy rozwój albo podążanie w stronę konkretnej możliwości zatrudnienia. W trakcie spotkań psycholog posługiwał się testami diagnostycznymi, które miały na celu sprawdzenie potencjału osobowościowego, temperamentalnego czy intelektualnego uczestnika warsztatu.

Podczas prowadzenia opieki psychologicznej stosowane były następujące metody:

1. Metody bezpośrednie,

2. Metody pośrednie (perswazyjno – informacyjne),

3. Metody zadaniowe (motywacyjno – prowokujące),

4. Metody indywidualne (rozmowy),

5. Metody aktywne rozwijające umiejętności krytycznego myślenia, a więc analizowania, oceniania, porównywania i wyciąganie wniosków. Gabinet psychologa w Warsztacie Terapii Zajęciowej jest miejscem dla wszystkich uczestników warsztatu, którzy chcą dokonać zmian w swoim życiu, ale nie wiedzą jak to zrobić. Stworzony został tak, aby każdy miał możliwość lepszego zrozumienia siebie, znajdowania odpowiedzi na pojawiające się pytania oraz poszukiwania własnych rozwiązań. Jest to miejsce, w którym psycholog wspiera uczestników w odnajdywaniu przyczyn istniejących problemów, a także w budowaniu wewnętrznego

poczucia bezpieczeństwa opartego o samowiedzę i samoświadomość nabywane w wyniku procesu terapeutycznego

6. Metody aktywne nastawione na emocje, przeżywanie, działanie np. symulacja (odgrywanie ról, drama)

Wykorzystano takie oto środki dydaktyczne: karty pracy ćwiczeń terapeutycznych, materiał obrazkowy, historyjki obrazkowe, kredki, kartki, krzyżówki, puzzle, gry edukacyjne, teksty bajek terapeutycznych, tekst ćwiczeń relaksacyjnych.

Podczas sprawowania opieki przez psychologa w roku 2022 zostało przeprowadzonych 140 spotkań indywidualnych z uczestnikami warsztatu. W spotkaniach wzięło udział 35 osób (25 mężczyzn i 10 kobiet). Spotkania z mężczyznami w ciągu roku odbyły się 105 razy, z kobietami 35. Częstotliwość spotkań wynosiła od 1 do 2 razy w tygodniu.

W Warsztacie Terapii Zajęciowej w Dąbrowie Białostockiej w 2022 roku objętych terapią zostało 40 uczestników zakwalifikowanych na podstawie aktualnych orzeczeń o stopniu niepełnosprawności ze wskazaniem do udziału w terapii zajęciowej. 31 uczestników było dowożonych i odwożonych samochodami stanowiącymi wyposażenie Warsztatu. Pozostali przychodzą samodzielnie lub są przyprowadzani, dowożeni przez rodziców. Terapia jest prowadzona w siedmiu pracowniach:

- Pracowni życia codziennego,
- Pracowni plastycznej,
- Pracowni technicznej,
- Pracowni uzupełniającej,
- Pracowni rehabilitacyjnej,
- Pracowni technik różnych (10 uczestników),
- Pracownia rękodzieła.

Uczestnicy mogą również korzystać z pomocy psychologa. W Warsztacie na bieżąco prowadzi się dokumentację związaną z działalnością WTZ, dokumentację współpracy z rodzinami, dokumentację dotyczącą stanu zdrowia uczestników, indywidualne programy rehabilitacji. Wsparcie zdalne podopiecznych pozostających w domach stanowiło niewielką część naszych działań ponieważ w 2022 roku działalność WTZ w Dąbrowie Białostockiej nie była zawieszana i przez cały rok funkcjonowaliśmy zachowując zasady reżimu sanitarnego i rekomendacji z MZ. W 2022 roku w WTZ realizowano zadania mające na celu poprawę zaradności osobistej i samodzielności podopiecznych. Równocześnie prowadzona była

rehabilitacja zawodowa. W jej ramach podopieczni zdobywali wiedzę i umiejętności między innymi z zakresu gastronomii i prowadzenia gospodarstwa domowego. Nauka higieny i dbałości o wygląd zewnętrzny odbywała się poprzez wykonywanie zabiegów higienicznych, kontrolę ich systematyczności połączoną z samooceną uczestników, naukę prawidłowego stosowania środków higieny osobistej, pogadanki na temat higieny, czytanie artykułów prasowych. W związku z pandemią więcej uwagi poświęciliśmy omawianiu skutków nieprzestrzegania higieny oraz zasadom mycia i dezynfekcji rąk, noszeniu maseczek i zachowaniu dystansu społecznego. U osób mniej samodzielnych szczególną uwagę zwrócono na doskonalenie umiejętności ubierania się, zapinania różnych zapięć, sznurowania obuwia, dbanie o czystość odzieży i schludny wygląd w ciągu dnia, ubieranie się stosownie do pogody i okoliczności. Kontynuowaliśmy naukę prania ręcznego i korzystania ze środków piorących. Osoby sprawniejsze uczyły się jak obsługiwać pralkę. Podopieczni uczyli się także prasować i wykonywać drobne naprawy odzieży.

W ramach każdej z pracowni podopieczni mają możliwość poznania różnych technik i form pracy a wszystkie te działania mają na celu rehabilitację społeczną i zawodową naszych podopiecznych. O skuteczności tych form terapii może świadczyć to że 14 naszych podopiecznych w grudniu 2021 roku podjęło zatrudnienie w nowo powstałym ZAZ w Suchowoli a kolejnych 3 podjęło zatrudnienie w grudniu 2022 roku. Wśród sukcesów artystycznych możemy wymienić :

23.03.2022 - W konkursie organizowanym przez Centrum Kulturalne w Przemyślu, zatytułowanym „Z Henrykiem Jaskułą dookoła świata” - Kamil Kowalczyk otrzymał I nagrodę w kategorii tkanina, Mariusz Stankiewicz (aktualnie pracownik ZAZ - I nagrodę w kategorii malarstwo)

06.05.2022 - W konkursie Młodzieżowego Domu Kultury w Białymstoku, pod tytułem „Tradycje i obyczaje Polaków” - nagrody otrzymali Joanna Klimuszko i Michał Natunewicz a wyróżnienia - Kamil Kowalczyk i Marek Betko.

22.06.2022 - odbył się XI Finał Regionalnego Konkursu Plastycznego w Państwowej Szkole Muzycznej I stopnia im E. Młynarskiego. Nasi podopieczni zostali wyróżnieni głównymi nagrodami.

20.10.2022 - XVII Międzynarodowe Biennale Sztuk Plastycznych Osób Niepełnosprawnych, to konkurs, w którym w tym roku wdział prace z Polski, Brazylii, Finlandii, Grecji, Rumunii, Republiki Południowej Afryki, Słowacji. 02.07 - po pierwszym posiedzeniu jury z 550 prac wytypowało sto do dalszego etapu konkursu, znalazły się wśród nich trzy prace naszych

podopiecznych. 30.07 - jury przyznało nagrody i wyróżnienia. Rafał Jurgilewicz i Magda Sutuło (obecnie pracownik ZAZ) zostali laureatami konkursu otrzymując wyróżnienia w kategorii malarstwo i grafika.

25.10.2022 - W XX edycji Ogólnopolskiego Konkursu Plastycznego pt: „Świat za sto lat” nagrodzono naszych podopiecznych.

W kategorii grafika i rysunek: I nagroda Marek Betko - praca pt., „Prawda o człowieku”

III nagroda Kamil Kowalczyk - praca pt., „Rok 2122 - Dąbrowa Białostocka”

W kategorii tkanina i aplikacja: II nagroda Joanna Klimuszko - praca pt.: „Wróżba”

W kategorii rzeźba kameralna i płaskorzeźba: II nagroda Joanna Klimuszko za pracę pt: „Ostatni mleczyk”

III nagroda Kamila Kowalczyka za pracę pt: „Ludzkość - ciężar odśrodkowy”

Wyróżnienie otrzymała praca Michała Natunewicz pt: „Dokąd zmierzamy”

Jednostki lecznicze realizujące Program Ochrony Zdrowia Psychicznego w 2022 roku to:

1. NZOZ „SALUS” w Sokółce – gabinet psychiatryczny. Udzielono kilka tysięcy porad dla 1518 pacjentów, z czego 625 to mężczyźni. Pacjenci poradni zdrowia psychicznego przyjmowani byli na bieżąco po uprzednim zarejestrowaniu się. Pacjenci wymagający zbadania, ewentualnego leczenia, którzy nie mogli zgłosić się do poradni mieli wizyty domowe, były to przeważnie osoby starsze, niedołążne. Poradnia udzielała konsultacji na oddziałach szpitala w obrębie którego się znajduje. Najwięcej porad dotyczyło zaburzeń nerwicowych i związanych ze stresem (wpływ pandemii, problemy rodzinne, zawodowe, związane z uzależnieniami, przemocą)

2. Samodzielny Publiczny Zakład Pielęgnacyjno-Opiekuńczy w Krynkach, świadczący opiekę długoterminową w zakresie psychiatrii. W strukturze organizacyjnej Zakładu funkcjonuje zakład pielęgnacyjno-opiekuńczy psychiatryczny dla osób dorosłych, który dysponuje 25 łózkami. Świadczenia pielęgnacyjno-opiekuńcze psychiatryczne dla dorosłych obejmują opiekę, pielęgnację, rehabilitację oraz leczenie chorych ze znacznymi i utrwalonymi zaburzeniami zachowania, którym nie można zapewnić opieki w innych warunkach. W SP ZPO w Krynkach mogą przebywać osoby skierowane na czas nieokreślony. W roku 2022 w SP ZPO w Krynkach w Zakładzie o profilu psychiatrycznym przebywało 25 pacjentów. Zapotrzebowanie na świadczenia pielęgnacyjno-opiekuńcze psychiatryczne jest znacznie większe, niż możliwości Zakładu w Krynkach. Na przyjęcie oczekuje średnio

10-15 osób (w tym osoby z orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności, które zgodnie z obowiązującymi przepisami przyjmowane są poza kolejnością).

3. Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Dąbrowie Białostockiej świadczy usługi w zakresie pomocy psychiatrycznej w poradni zdrowia psychicznego. W 2022 roku udzielono 2 299 porad, w tym 1859 lekarskich i 440 psychologicznych. Udzielono 1 224 porady telefoniczne. Najwięcej porad w 2022 roku dotyczyło zaburzeń nerwicowych związanych ze stresem.

W ramach monitoringu, Zespół Koordynujący realizację Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego w Powiecie Sokólskim na lata 2019-2022, dokonał analizy realizacji Programu. Monitorowanie przebiegu realizacji Programu odbyło się w oparciu o coroczne sprawozdania podmiotów zaangażowanych w jego realizację. Podmioty te sporządziły, w terminie do końca marca 2022 r., sprawozdania za rok poprzedni i przesłały je do Starostwa Powiatowego w Sokółce, w wersji elektronicznej lub/i papierowej:

Zespół Koordynujący przedstawi sprawozdanie z realizacji Programu za 2022 rok Zarządowi Powiatu w Sokółce, a następnie, w terminie do dnia 15 maja 2023 r., prześle sprawozdanie ministrowi właściwemu do spraw zdrowia.

Zadania wynikające z Programu w 2022 r. realizowane były z wykorzystaniem następujących środków finansowych:

- 1) Powiatu Sokólskiego,
- 2) podmiotów współpracujących przy realizacji Programu,
- 3) Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych,
- 4) Narodowego Funduszu Zdrowia w ramach umów na realizację świadczeń opieki zdrowotnej z zakresu psychiatrii,
- 5) Powiatowego Urzędu Pracy,
- 6) innych, w tym ze środków zewnętrznych, unijnych, itp.

z up. Starosty

Urszula Januszkiewicz
Z-ca Dyrektora
Wydziału Spraw Społecznych